

Lecții : 11 A:21.05.2020

11 B :22.05.2020

11 C: 22.05.2020

Tipuri de reacții chimice

Reacții de :

Substituție

Adiție

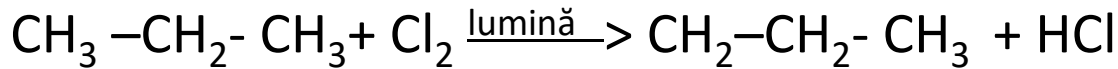
Transpoziție

Eliminare

Reacții de substituție

Def. Reacția în care unul sau mai mulți atomi de hidrogen sunt înlocuiți cu alți atomi sau grupe de atomi se numește *reacție de substituție*.

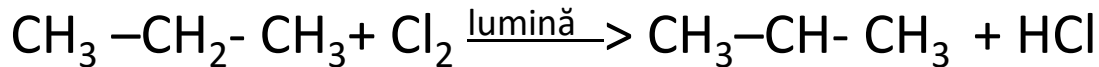
1. Monohalogenarea propanului (monoclorurarea) :

|

Cl

1-cloropropan (20%)

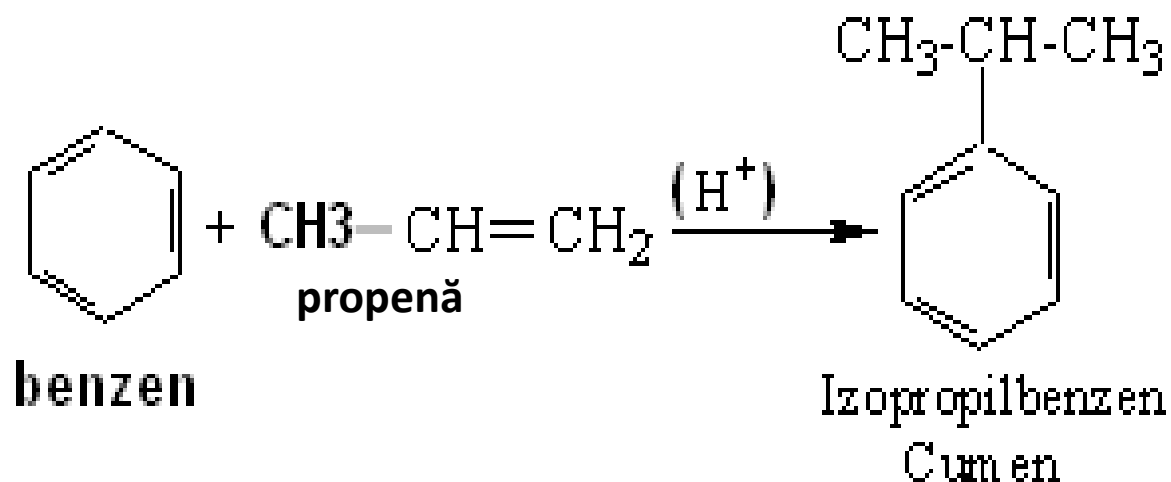
|

Cl

2-cloropropan (80%)

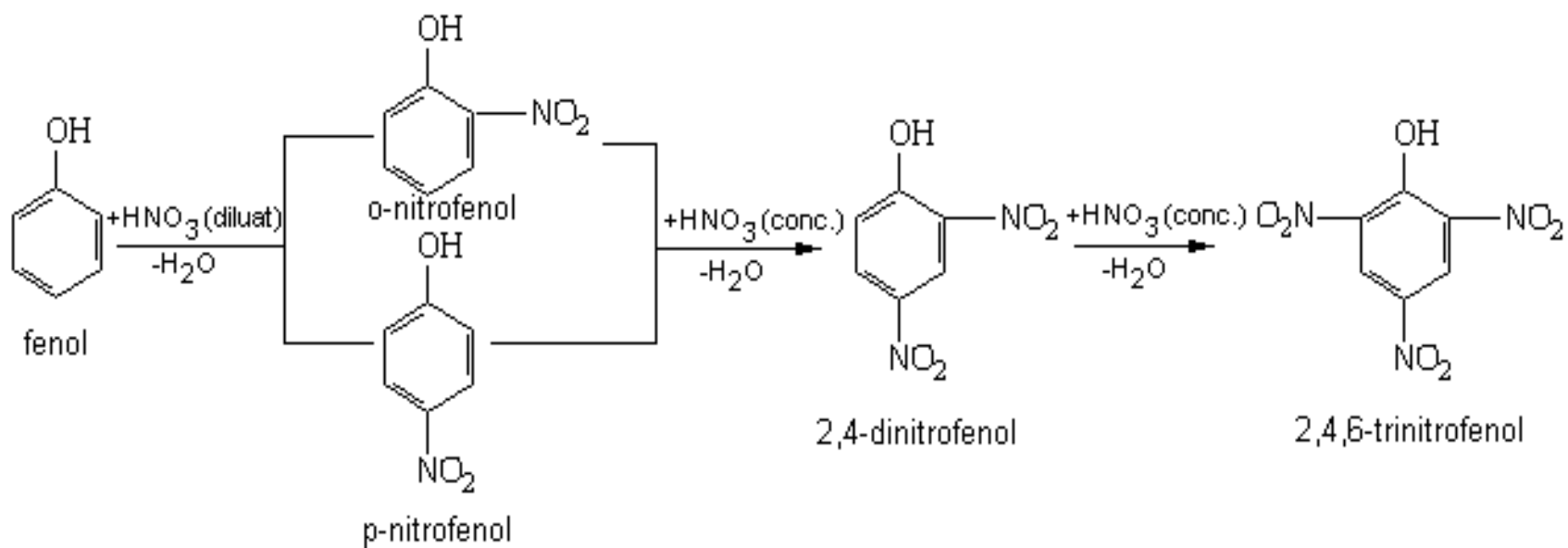
Obs. 2-cloropropan se obține în procent majoritar pentru că atomul de carbon secundar este mai reactiv decât cel primar!

2. Alchilarea benzenului cu propenă

Izopropil benzenul (cumen) constituie materie primă pt. obținerea de fenol și acetonă.

3. Nitrarea fenolului

Trinitrofenolul numit și acid picric-având trei grupări nitro, explodează ușor la fel ca și TNT !

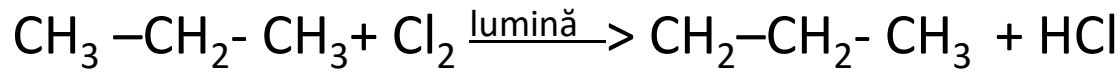
Aplicație

1. Prin clorurarea propanului se obține un amestec de reacție care conține 1-cloropropan, 2 cloropropan și propan nereacționat în raport molar de 1:4:1.

(adică $x:4x:x$) !

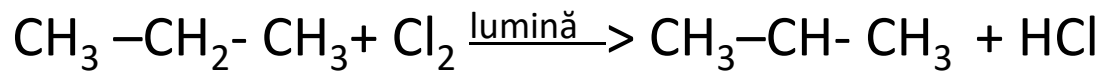
Câți moli de 2-cloropropan se obțin la introducerea în proces a 120 moli de propan? Câți moli de propan rămân pt. a fi recirculați (nereacționați) la clorurare?

Rezolvare

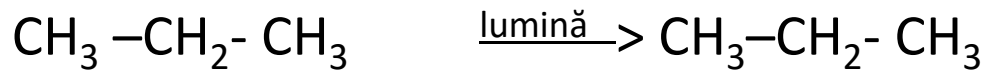
1 mol .....1 mol

X moli ..... x moli

1 mol .....1 mol

4x moli ..... 4x moli

1 mol .....1 mol

X moli ..... x moli

Din schemă reiese că:

nr.moli propan introduși= $x+4x+x=6x$ moli

Deci $6x = 120$ moli propan inițial introduși

Rezultă $x=120:6=20$ moli

Deci:

nr.moli 2 cloropropan= $4x=4\cdot 20= 80$ moli

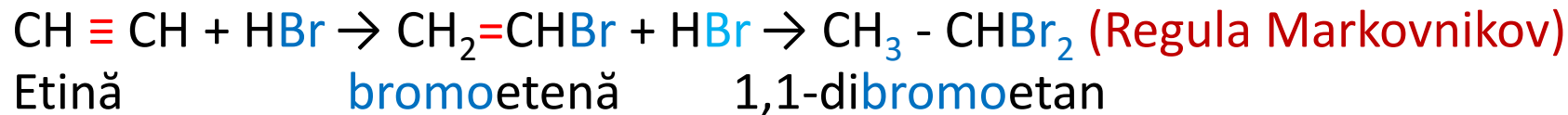
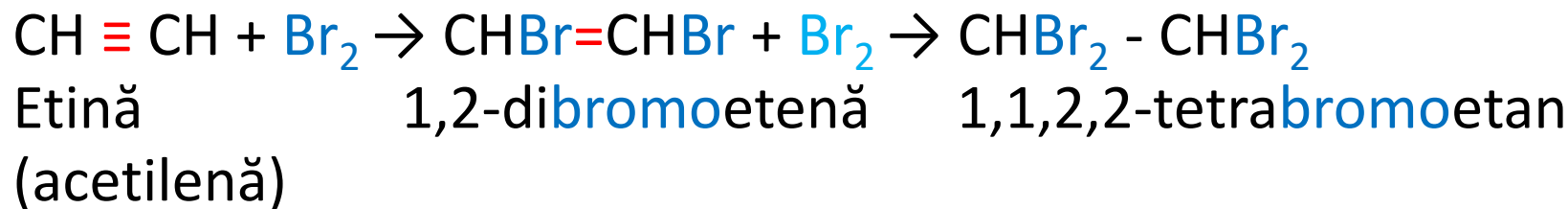
nr.moli propan rămași= $x=20$ moli

Reacția de adiție

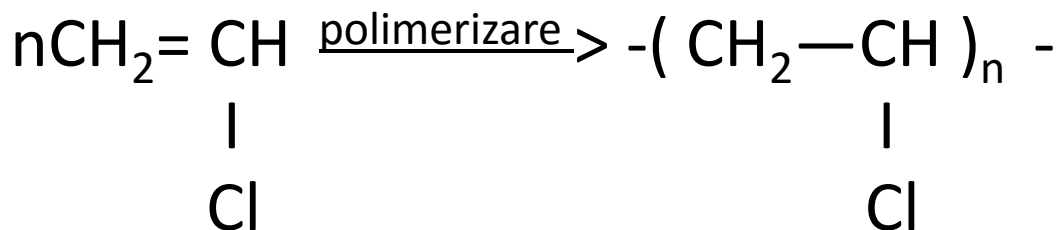
Def. Reacția în care se desface legătura π (pi) și la atomii de carbon din legătura dublă /triplă se fixează atomi din reactanți, se numește **reacție de adiție**.

1. Bromurarea acetilenei și propinei cu Br_2 și HBr

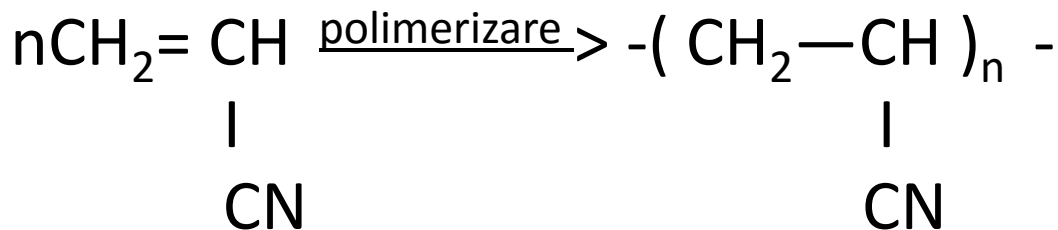
Reacția de polimerizare= reacție de adăuție repetată

1. Polimerizarea clorurii de vinil.

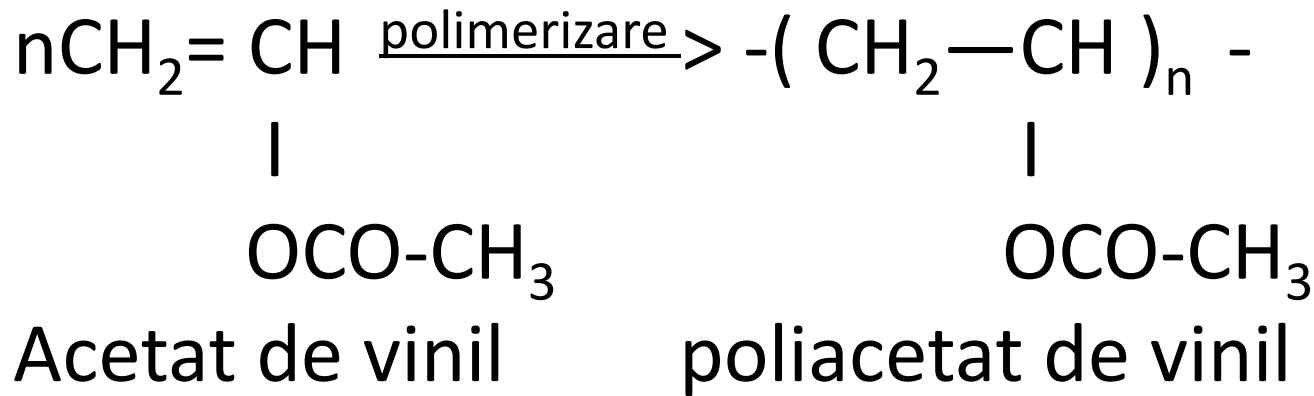
Clorură de vinil   policlorură de vinil :PVC

2. Polimerizarea pt. acrilonitril:

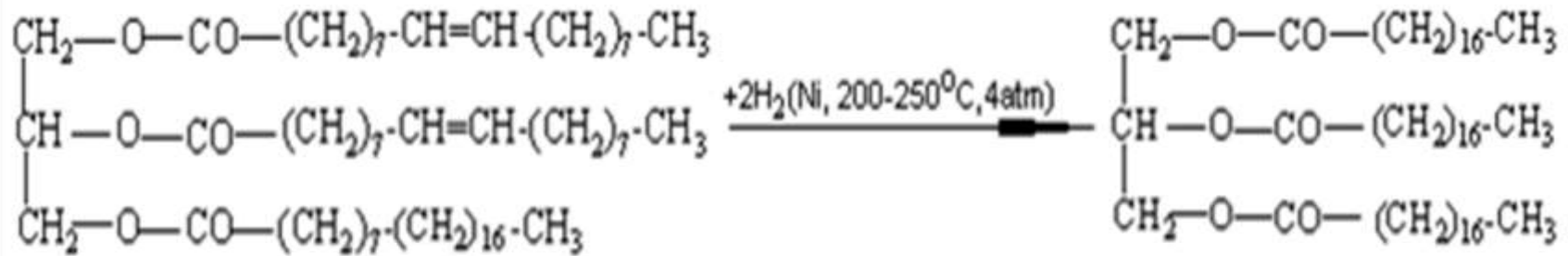

Acrilonitril   poliacrilonitril

3. Polimerizarea pt. acetatul de vinil:

4. Hidrogenarea grăsimilor lichide:

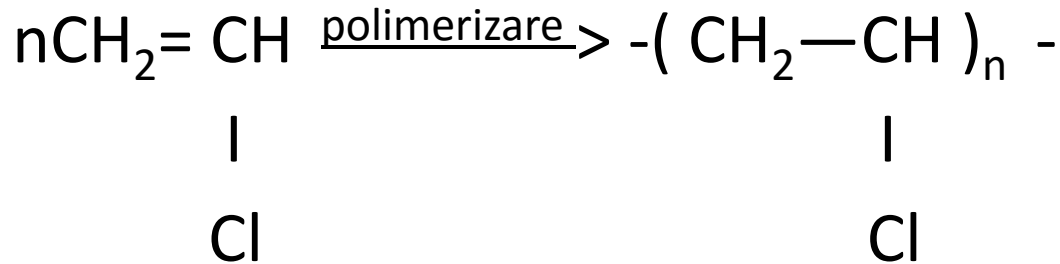
Dioleostearina

Tristearina

Aplicație

1. Orin polimerizarea a 1250 Kg clorură de vinil, s-au obținut **1050 kg** policlorură de vinil (**Cp**). Calculați randamentul **η** procesului.

Reacția de Polimerizarea a clorurii de vinil.

Clorură de vinil   policlorură de vinil

n 62,5 kg ..... 62,5 n kg

1250 kg ..... **C_t = 1250 kg**

$$\text{Randamentul : } \eta = \frac{C_p}{C_t} \cdot 100 ; \eta = \frac{1050}{1250} \cdot 100 = 84\%$$

Lecții : 11 A:28.05.2020

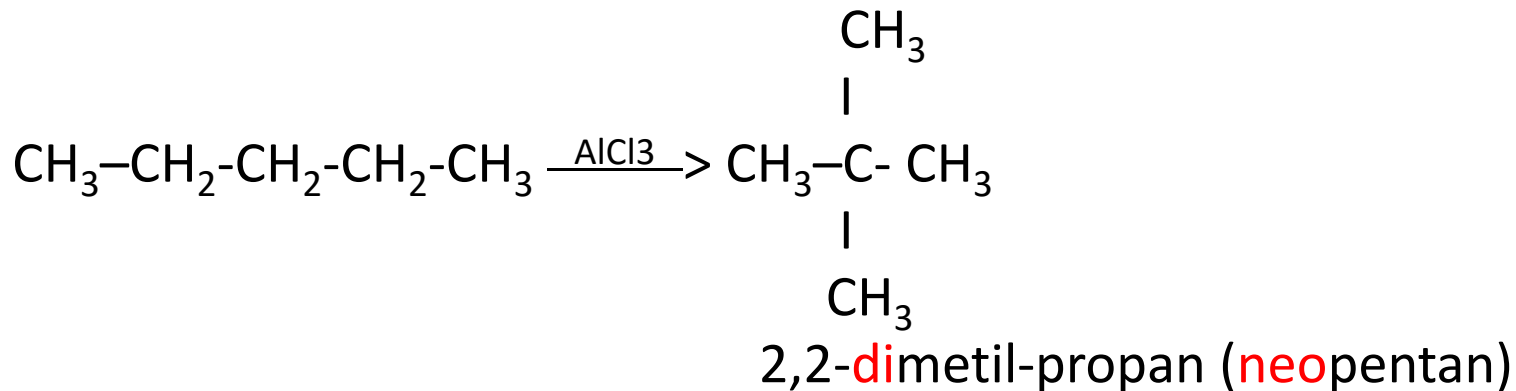
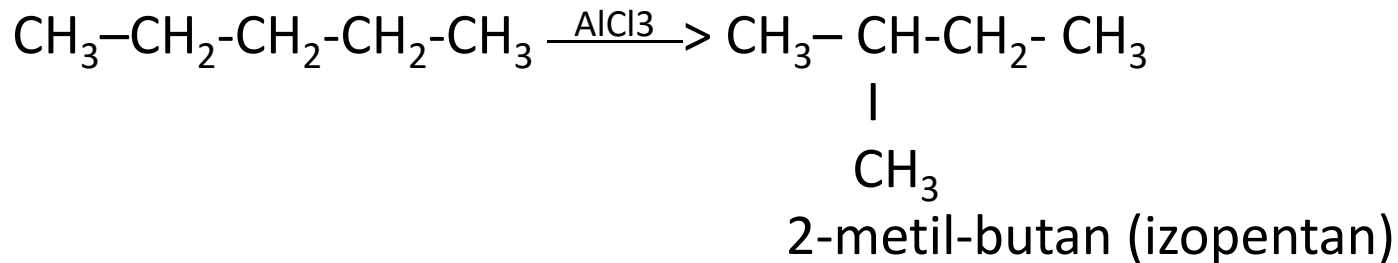
11 B :29.05.2020

11 C: 29.05.2020

Reacția de transpoziție (în sisteme saturate)

Def. Reacția în care unii atomi își schimbă poziția se numește *reacție de transpoziție*.

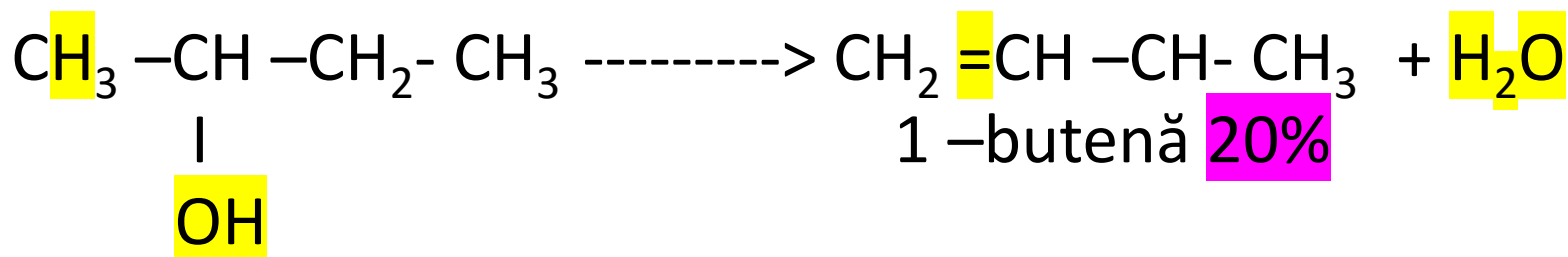
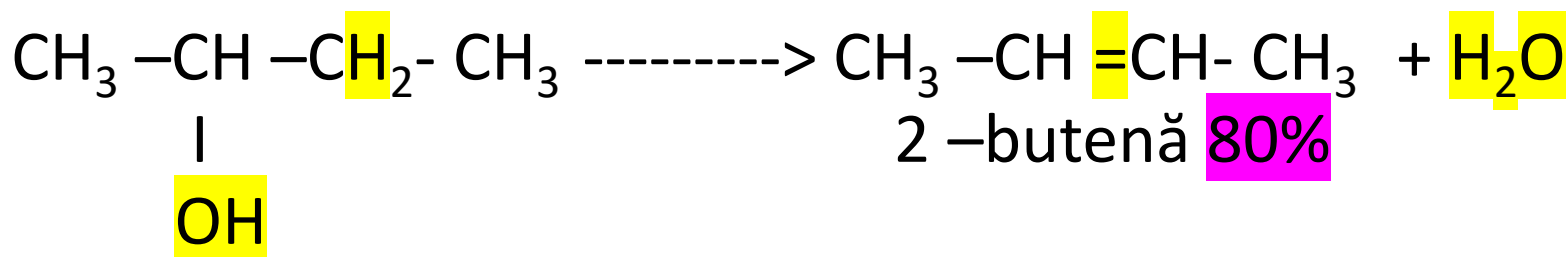
1. Izomerizarea n-pentanului:

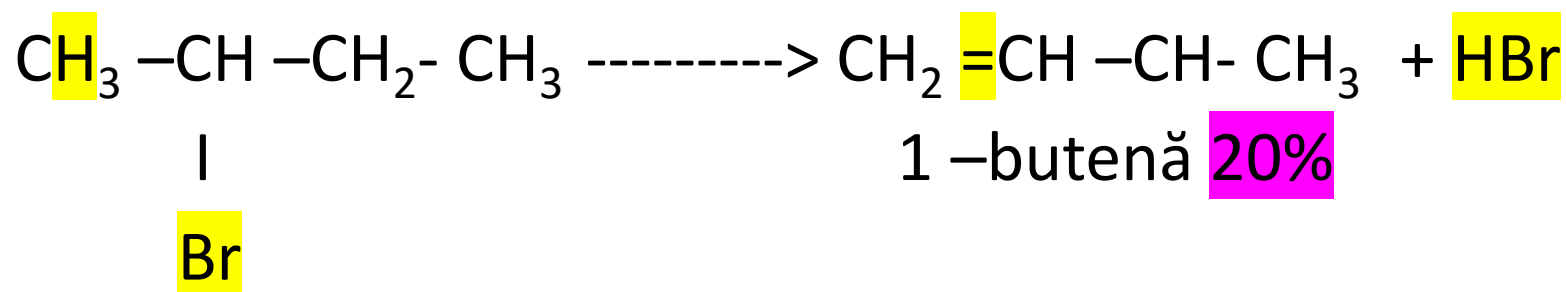
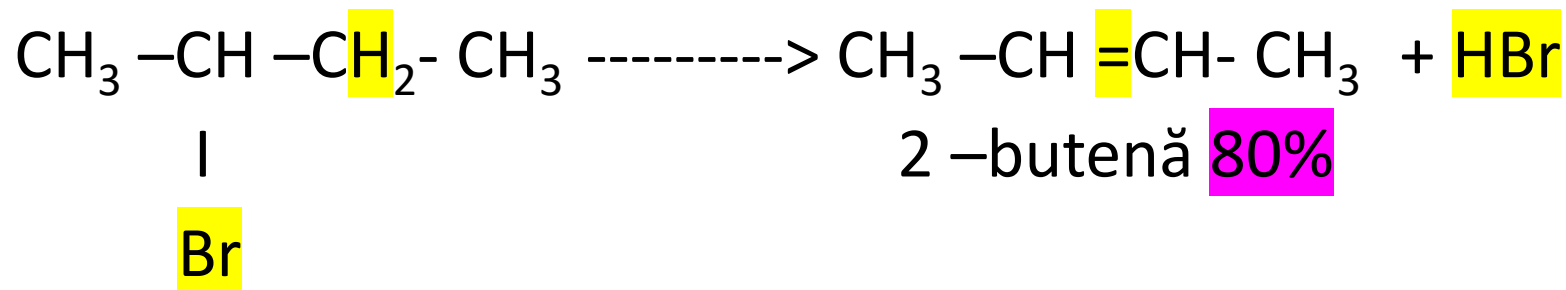
Reacția de eliminare(intramoleculară)

Def. Reacția în care de la doi atomi de carbon vecini (două poziții vecine) se elimină o moleculă de substanță- **cu formarea unei legături π** (pi) se numește **reacție de eliminare**.

1. Deshidratarea pt.2-butanol:

2. Dehidrohalogenarea 2-bromobutanului

Din schema de reacții rezultă:

Nr.moli 2-butanol= $4x+x=5x$ moli

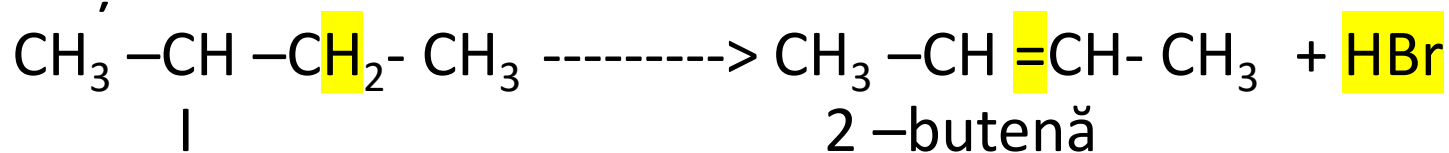
Dar: $5x$ moli = 80 moli 2-butanol,

rezultă $x=80:5=16$ moli,

Nr.moli 2-butenă= $4x=4 \cdot 16=64$ moli 2-butenă

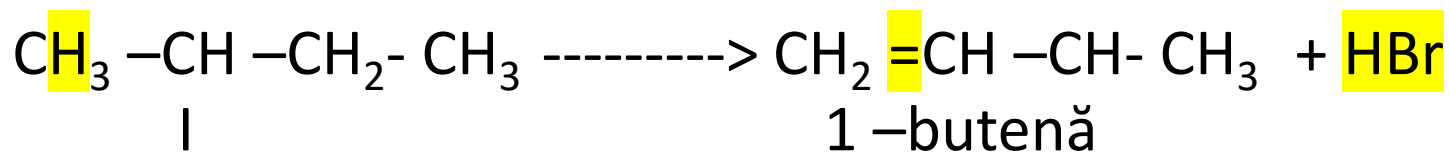
Aplicație

2. 1. Prin dehidrobromurarea 2 moli de 2-bromobutan, s-a obținut un amestec ce conține 2-butenă și 1-butenă în raport molar de 4:1. (adică 4X:X). Câți moli de 2-butenă se obțin?

1 mol ..... 1 mol

4x moli ..... 4x mol

1 mol ..... 1 mol

x moli ..... x mol

Din schema de reacții rezultă:

Nr.moli 2-bromobutan= $4x+x=5x$ moli

Dar: $5x$ moli = 2 moli 2-bromobutan,

rezultă $x=2:5=0,4$ moli,

Nr.moli 2-butenă= $4x=4 \cdot 0,4=1,6$ moli 2-butenă